

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ КНТЕУ
КАФЕДРА ОБЛІКУ І АУДИТУ ЧТЕІ КНТЕУ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ШТЕФАНА ЧЕЛ МАРЕ (М. СУЧАВА, РУМУНІЯ)

**СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

Чернівці
26-27 листопада 2015 року

УДК 657.1+336.1+658

ББК 65.052+65.290-2

С 76

Стан та перспективи розвитку обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю в умовах євроінтеграційних процесів: матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції, м. Чернівці, 26-27 листопада 2015 р. - Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2015. - 296 с.

У збірнику розглянуто актуальні питання, що стосуються стану та перспектив розвитку обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю в умовах євроінтеграційних процесів. Висвітлено сучасні фінансово-економічні та обліково-аналітичні проблеми управління підприємствами різних видів економічної діяльності і форм господарювання.

Обґрунтовано рекомендації щодо більш повної відповідності національної нормативно-законодавчої бази з питань обліку, аналізу та аудиту міжнародним стандартам; більш змістовного та інформативного наповнення системи обліково-аналітичного забезпечення як універсального ресурсу для прийняття стратегічних управлінських рішень в умовах сприяння розвитку бізнесу як цілісного майнового комплексу; розширення та поглиблення наукової співпраці між ВНЗ України та Європи; залучення до наукових досліджень студентів ВНЗ та розширення їх професійного світогляду.

Розраховано на науковців, фахівців, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються проблемами обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю в сучасних умовах.

Відповідальні за випуск: С.Д. Лучик;
К.Л. Багрій

**Комп'ютерний дизайн
і макетування:** С.О. Галамашевич;

Тези доповідей публікуються в авторській редакції

Відповідальність за достовірність фактів, статистичної інформації, власних імен, цитат та інших відомостей, наданих у рукописах, несуть автори публікацій.

© ЧТЕІ КНТЕУ, 2015

Підписано до друку 25.11.2015 р.

процесі виробництва, організація переробки відходів людської діяльності, випуск екологічно чистої продукції потребують нових технологій, додаткових витрат. Ці витрати мають відобразитися окремими позиціями в обліку, їх здійснення потрібно заохочувати, а за ігнорування - накладати відповідні санкції. В системі обліку, аналізу, аудиту, контролінгу на природоохоронні заходи необхідно звернути особливу увагу.

Значних масштабів у багатьох країнах з розвиненою економікою набирає у даний час соціальна спрямованість обліку. Соціалізація обліку проявляється через:

а) заходи і видатки соціального характеру для колективів працівників підприємств (у тому числі формування спеціальних фондів, резервів соціального призначення);

б) продукцію, яка споживається покупцями, - підвищення якості, зменшення у ній шкідливих для здоров'я речовин;

в) природоохоронні та інші заходи, спрямовані на охорону навколишнього середовища;

г) відображення в обліку та публічне представлення у звітності соціально корисних ініціатив;

д) формування інтегрованої звітності, у якій крім фінансових показників знайшли б відображення не фінансові. Не облікові дані, що стосуються реалізації соціальних та екологічних програм і зобов'язань, покладених на підприємство, а також інша інформація, що викликає інтерес у внутрішніх та зовнішніх користувачів.

Організація соціальних заходів, видатки за ними повинні плануватися на підприємстві, вони мають бути важливим об'єктом системи обліку, враховуватись при складанні фінансової та спеціальної звітності.

В умовах глобалізації економіки нових ознак набуває й сам облік, а особливо публічна звітність. Немаловажну роль в інформатизації постіндустріального суспільства мають відігравати обліково-аналітичні служби підприємств. Гармонізація обліку, аудиту, наближення їх до світових, міжнародних стандартів, забезпечення інформаційних потреб користувачів різних країн буде сприяти більш широкому залученню інвестицій, міжнародній кооперації щодо виробництва і збуту продукції, товарів, послуг.

Усі ці завдання вимагають нових ефективних рішень в питаннях одержання, обробки і передачі інформації, ведення обліково-аналітичної роботи на підприємстві.

Алла Лисенко, к.е.н.,
Кіровоградський національний технічний університет,
м. Кіровоград

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Аграрний бізнес як форма підприємництва в аграрному секторі економіки включає сукупність сфер діяльності, пов'язаних з виробництвом, зберіганням, транспортуванням, переробкою сільськогосподарської продукції, доведенням її до споживача, а також з виробництвом засобів виробництва для сільського господарства [2, с.203].

Посилення впливу зовнішнього середовища на діяльність суб'єктів господарювання, ускладнення техніко-технологічних та економічних процесів, постійне зростання обсягів інформації призводять до підвищення значимості економічного аналізу в забезпеченні сталого розвитку підприємств. Ринкові умови потребують від суб'єктів аграрного бізнесу постійного підвищення результативності діяльності на основі впровадження ефективних форм господарювання і управління виробництвом, що, в свою чергу, неможливо без належним чином організованої аналітичної роботи.

У загальному розумінні термін «організація» означає упорядкування, налагодження певної системи. Визначення понять «система», «системний підхід» слід використовувати залежно від контексту, галузі знань та цілей дослідження. Зокрема, в аналізі господарської діяльності системний підхід ґрунтується на вивченні об'єктів як складних систем, що утворені з окремих елементів із численними внутрішніми і зовнішніми зв'язками [4, с. 32].

Існуючі підходи вчених-економістів до трактування сутності поняття «організація економічного аналізу» дещо різняться. Так, окремі науковці стверджують, що «організація економічного аналізу – це система раціональних, скоординованих дій вивчення об'єкта спостереження відповідно до визначеної мети. Організація економічного аналізу розглядається як технологічний процес, розподілений на окремі етапи» [1, с. 158]. Проте більш конкретизованим, на думку автора, є визначення, запропоноване Г.І. Андрєєвою та В.А. Андрєєвою, які вважають, що «під організацією економічного аналізу на підприємстві слід розуміти цілеспрямоване упорядкування і удосконалення методики і техніки аналізу, процесів збору первинної аналітичної інформації, її обробки, узагальнення і отримання відомостей, необхідних для управління підприємством» [3, с. 11].

На основі узагальнення розповсюджених наукових підходів [1, 3, 4, 5] можна зробити висновок, що організація економічного аналізу на підприємствах агробізнесу охоплює широке коло питань: вибір об'єктів та організаційних форм аналітичного дослідження; планування аналітичної роботи; інформаційне, методичне, матеріально-технічне забезпечення аналізу; аналітичне опрацювання даних про хід і результати господарювання; виявлення невикористаних резервів підвищення ефективності виробництва; оформлення результатів аналізу; контроль за впровадженням у виробництво пропозицій, розроблених за результатами аналізу.

На конкретному підприємстві питання організації аналізу належать до компетенції його власників (засновників) або уповноваженого органу чи посадової особи, відповідно до регламентуючих документів суб'єкта господарювання. При цьому враховується розмір підприємства, структура управління ним, характер функціональних зв'язків тощо.

Важливою складовою сфери агробізнесу є сільськогосподарські підприємства. Слід зазначити, що у 2014 р. питома вага недержавних сільськогосподарських підприємств у валовому виробництві сільськогосподарської продукції становила 54,4%, у тому числі частка фермерських господарств – 7,6% [6, с. 45].

У переважній більшості недержавних сільськогосподарських підприємств, і передусім у фермерських господарствах економічний аналіз у його класичному розумінні не проводиться. Нарощування дохідності таких

підприємств відбувається часто з порушенням сівозмін, що негативно позначається на якості земельних угідь. Робота з проведення економічного аналізу не планується, а у процесі розробки рішень не застосовується наявний арсенал способів обробки економічної інформації, натомість обмежуються простими розрахунками, основаними на використанні методу порівняння.

Не є виключенням із вище згаданих «правил» міні-цехи по переробці сільськогосподарської сировини, а також дрібні фірми по ремонту технічних засобів, де не приділяється належна увага проблемам якості продукції (послуг), оптимізації витрат, організації економічного аналізу.

Відсутність ефективного управління, незадовільний рівень економічної роботи передусім на середніх за розмірами та дрібних підприємствах призводить до погіршення результатів їх фінансово-господарської діяльності. Саме тому організації економічного аналізу слід приділяти належну увагу.

Розподіл аналітичних робіт за суб'єктами аналізу на підприємствах агробізнесу повинен базуватися на урахуванні галузевих особливостей та їх впливу на формування кінцевих показників фінансово-господарської діяльності.

Так, до виконання економічного аналізу на великих підприємствах повинні залучатися фахівці планово-економічного та фінансового відділу, відділу бухгалтерського обліку та звітності, виробничого відділу, служби маркетингу та інженерно-технічної служби. На сільськогосподарських підприємствах до виконання аналітичних робіт слід залучати й співробітників агрономічної та ветеринарно-зоотехнічної служб. Зокрема, фахівці агрономічної служби підприємства повинні брати участь у проведенні аналізу забезпеченості суб'єкта господарювання земельними угіддями та ефективності їх використання, аналізу обсягів виробництва, строків збирання урожаю, якості робіт у рослинництві. Із залученням працівників зоотехнічної служби аграрного підприємства доцільно досліджувати стан кормової бази та кормовиробництва, проводити аналіз наявності і руху поголів'я тварин, рівня їх продуктивності, обсягів виробництва та якості продукції тваринництва. Ветеринарна служба підприємства повинна брати безпосередню участь у процесі аналізу відтворення стада, дотримання зооветеринарних вимог утримання тварин, проведення профілактичних робіт на фермах.

Задля вирішення існуючих проблем доцільно здійснювати деталізоване планування робіт з проведення економічного аналізу, залучати до його виконання працівників, які можуть здійснити аналітичні розрахунки у відповідний термін та з належним рівнем якості.

Технології аналітичного процесу на підприємствах агробізнесу повною мірою відповідає структуризація етапів аналітичної роботи з виділенням підготовчого, основного (аналітичного) та підсумкового (заключного) етапів.

Зокрема, на підготовчому етапі має виконуватися комплекс робіт по підготовці інформації до наступної аналітичної обробки.

Етап аналітичної обробки інформації є основним. Від нього залежить якість та повнота дослідження, обґрунтованість висновків та пропозицій за результатами проведеного аналізу. На даному етапі доцільно здійснювати аналітичні розрахунки, за допомогою яких вхідну інформацію на основі її ретельної обробки з використанням арсеналу способів аналітичного

дослідження перетворюють у інформацію, придатну для подальшого використання при розробці й прийнятті управлінських рішень.

На заключному етапі слід узагальнити перетворену аналітичну інформацію для підготовки на її основі висновків, пропозицій, рекомендацій щодо поліпшення господарської діяльності підприємства, усунення недоліків та використання резервів.

Список використаних джерел:

1. Економічний аналіз: навч. посіб. [для студ. ВНЗ спец. 7.050106 «Облік і аудит»] / За ред. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП «Рута», 2003. – 680 с.
2. Мостовий Г. І. Агробізнес: державне регулювання: монограф. / Г. І. Мостовий. – Х. : Основа, 2002. – 300 с.
3. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. / Г. І. Андреева, В. А. Андреева. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – 353 с.
4. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия : учеб. пособ. / Г. В. Савицкая. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – Мн.: ИП «Экоперспектива», 1997. – 498 с.
5. Собко В. В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу : підруч. / В.В. Собко, В.П. Завгородній – К.: КНЕУ, 2004. – 412 с.
6. Статистичний збірник «Сільське господарство України» за 2014 р. / Відповідальний за випуск О. М. Прокопенко. – К.: Державна служба статистики України, 2015. – 379 с.

Світлана Лучик, д.е.н.,
Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Чернівці

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ І В СИСТЕМІ "1С:ПІДПРИЄМСТВО 8. УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМ ПІДПРИЄМСТВОМ"

Діяльність суб'єктів господарювання здійснюється в умовах постійної зміни факторів, які прямо чи опосередковано впливають на функціонування підприємства та його результати. Постійна зміна умов діяльності змушує адекватно реагувати на ці зміни та приймати рішення для коригування об'єкту управління. При цьому успіх подальшої діяльності та стабільність розвитку залежать не тільки від якості прийнятих управлінських рішень, але й від швидкості їх прийняття та зворотної реакції на зміни внутрішнього та зовнішнього середовища.

Для управлінського апарату визначальним завданням є підвищення якості системи обліку, оскільки облікова інформація посідає центральне місце у системі прийняття управлінських рішень. Розширення інформаційних потоків, складність і динамічність економічних та інших систем, значні обсяги розрахункових робіт при прогнозуванні та прийнятті управлінських рішень є причиною розширення обліково-аналітичного забезпечення користувачів у вигляді формування продуктивної системи управлінської звітності [1, с. 176].

Управлінська звітність покликана забезпечити керівника даними, необхідними для прийняття ефективних рішень. Вона містить оцінку господарської діяльності підприємств та умови її здійснення, і як стверджує С.Я. Король, "підготовлена з використанням методичних прийомів бухгалтерського обліку, планування, аналізу, контролю й інших дисциплін" [2, с. 330].

Сучасні підходи до складання управлінської звітності передбачають використання інформаційних технологій. Програмний продукт "1С: Підприємство 8" забезпечує комплексну автоматизацію управління і обліку